

**ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 14
DECEMBER 2007 HOUDENDE DE ORGANISATIE EN WERKING VAN DE
REGIONALE TECHNOLOGISCHE CENTRA, WAT BETREFT DE
OPTIMALISATIE VAN DE WERKING VAN DE REGIONALE
TECHNOLOGISCHE CENTRA**

Samenvatting

Dit voorontwerp van decreet vloeit voort uit de bevindingen van de beleidsevaluatie van de regionale technologische centra (RTC's) (VR 2020 1906 MED.0198).

Via het ontwerp van decreet wordt nog meer ingezet op samenwerking tussen de RTC's en op een betere samenwerking met of afstemming op andere initiatieven en beleidsinstrumenten op het brede snijvlak onderwijs-arbeidsmarkt.

Het voorontwerp bevat wijzigingen wat betreft drie aspecten:

Ten eerste zijn er wijzigingen op organisatorisch vlak. De provinciale verankering van de huidige vijf vzw's blijft behouden maar tegelijkertijd worden verdere stappen gezet naar gelijkgerichtheid in visie en aanpak. De nieuw uitgetekende governance via de op te richten Vlaamse Stuurgroep RTC moet de vraag naar Vlaamse aansturing verzoenen met de vraag naar lokale verankering.

Ten tweede worden de opdrachten geactualiseerd en is er onderscheid gemaakt tussen opdrachten die tot de kerntaken van een RTC behoren en opdrachten die complementair en ondersteunend zijn ten aanzien van de kerntaken.

Tot slot wordt het begrippenkader aangepast aan de terminologie anno 2021.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Dit ontwerp van decreet wijzigt een aantal bepalingen in het decreet van 14 december 2007 houdende de organisatie en werking van de regionale technologische centra. De wijzigingen vloeien voort uit de bevindingen van de beleidsevaluatie van de regionale technologische centra (RTC's).

Het evaluatierapport van de regionale technologische centra (RTC's) over de werkingsperiode 2015-2019 werd als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd op 19/06/2020 (VR 2020 1906 MED.0198).

Uit de evaluatie van de RTC's blijkt dat de bevraagde actoren over het algemeen positief zijn over de werking van de RTC's om de aansluiting onderwijs-ondernemingsleven te verbeteren. De huidige partners, waaronder vormingscentra, hoger onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven en de VDAB staan open voor verdere samenwerking.

Na de evaluatie werden nieuwe beheersovereenkomsten afgesloten tussen de Vlaamse Gemeenschap en de 5 RTC's voor de periode 01/09/2020 – 31/08/2022 (VR 2020 1707 DOC.0844).

Dit ontwerp van decreet kadert binnen het Regeerakkoord Vlaamse Regering 2019-2024 en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024, meer bepaald operationele

doelstelling 4.3 Investeren in de vervanging van de bestaande schoolinfrastructuur en didactische uitrusting om onderwijskwaliteit te versterken. De RTC-werking wordt ook bijgesteld in uitvoering van de STEM-agenda 2030: STEM-competenties voor een toekomst- en missiegericht beleid, als mededeling voorgelegd aan de Vlaamse Regering op 18 juni 2021 (VR 2021 1106 MED.0205/2BIS).

B. Inhoud

1. Probleemstelling en omgevingsanalyse

In de maatschappij en ondernemingen is de vraag naar technisch-technologische profielen groot. Tegelijkertijd houdt de instroom in de STEM-opleidingen in het arbeidsmarktgericht secundair onderwijs geen gelijke tred met de instroom van leerlingen in STEM-opleidingen in het algemeen secundair onderwijs. Instroom- en doorstroomgegevens worden uitvoerig geanalyseerd in de STEM-monitor 2021.

De snelheid van innovatieve ontwikkelingen daagt het beroepsgericht en technisch onderwijs uit, zet het onder druk. Dit kan slechts opgevangen worden door een verhoogde samenwerking onderwijs-arbeidsmarkt. Dit sterkt de RTC-doelstellingen als noodzakelijk en relevant.

Beleidsmatig wordt ervoor gekozen in te zetten op de versterking en ondersteuning van het arbeidsmarktgericht onderwijs van binnenuit. De RTC's hebben een specifieke werking uitgebouwd naar de onderwijsinstellingen die arbeidsmarktgerichte opleidingen inrichten, inclusief de leertijd.

Het ontwerp van decreet omvat bijsturing op verschillende vlakken.

- Allereerst dient het begrippenkader te worden aangepast aan de terminologie anno 2021.
- Op organisatorisch vlak moet worden gezocht naar een goede balans tussen Vlaamse aansturing en lokale verankering.
 - Vraag naar Vlaamse aansturing
Tot op heden bestaat er geen orgaan dat de RTC's inhoudelijk aanstuurt. In dat kader wordt een Vlaamse Stuurgroep RTC opgericht.
 - Vraag naar lokale verankering
Voor de uitvoering van de acties is het naar efficiëntie en effectiviteit belangrijk dat de sterkte van de huidige lokale verankering erkend en gewaarborgd wordt.
- Verder worden de opdrachten geactualiseerd en is er onderscheid gemaakt tussen opdrachten die tot de kerntaken van een RTC behoren en opdrachten die complementair en ondersteunend zijn ten aanzien van de kerntaken.

2. Beleidsmaatregelen en doelstelling

In Vlaanderen zijn op dit moment vijf 's actief, één per provincie. De bestuursorganen zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van het onderwijs en de arbeidsmarkt zodat de RTC's ideale platforms zijn om allerlei samenwerkingsverbanden tussen het onderwijs en het ondernemingsleven uit te werken.

Door de synergie die ontstaat tussen het onderwijs en het bedrijfsleven ontstaat een structurele ondersteuning van het beroepsgericht en technisch onderwijs. Voor vele onderwijsinstellingen, ondernemingen en sectoren zijn de provinciale RTC's een onmisbaar platform om een brug te slaan tussen de wereld van het onderwijs en die van het ondernemingsleven.

Impactanalyse

De doelgroepen van de RTC-werking blijven ongewijzigd tot de uitrol van de modernisering in de 3de graad secundair onderwijs. Volgens de reeds bestaande decretale bepalingen met betrekking tot de financiering van de RTC's zal vanaf schooljaar 2025-2026 progressief een gewijzigde leerlingentelling worden gehanteerd omwille van de modernisering van het secundair onderwijs. De berekeningswijze wordt met de wijziging van het desbetreffende artikel toekomstgericht vastgelegd.

De gewijzigde leerlingentelling heeft geen budgettaire impact.

Implementatie

- Planning van de uitvoering

De decreetswijzigingen zullen rechtstreeks gecommuniceerd worden aan de RTC's. Verdere uitvoering aan bepaalde artikelen zal enerzijds worden gegeven via de af te sluiten nieuwe beheersovereenkomsten. Anderzijds zal een nieuw uitvoeringsbesluit aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd: "Besluit van de Vlaamse Regering houdende de uitvoering van het decreet van 14 december 2007 houdende de organisatie en werking van de regionale technologische centra".

- Planning van handhaving en toezicht

De handhaving en het toezicht is in handen van de op te richten Vlaamse Stuurgroep RTC en van de toezichthoudende overheid, met name het Departement Onderwijs en Vorming.

De recurrente evaluatie werd reeds decretaal vastgelegd. De Vlaamse Stuurgroep RTC krijgt een opdracht inzake monitoring.

Het voorliggende ontwerp van decreet zal in werking treden op 1 september 2022.

C. Totstandkomingsprocedure

Na de eerste principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering op XXX werd aan de Vlaamse Onderwijsraad een advies gevraagd. Het advies van XXX dateert van XXX, dat van XXX van XXX.

Naar aanleiding van de adviezen werden er verduidelijkingen gedaan in de memorie van toelichting, waardoor enkele wijzigingen in het voorontwerp van decreet nodig waren.

Meer in detail werden volgende tekstaanpassingen gedaan:

-
-

De Raad van State bracht op XXX advies nummer XXX uit. Hierin gaf de Raad van State duiding over ... Verder werden op basis van het advies van de Raad van State x verwijzingen in artikel(s) XXX gecorrigeerd.

Bij dit dossier dient geen kind- en jongereneffectrapport (JoKER) te worden opgemaakt.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Behoeft geen toelichting.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 14 december 2007 houdende de organisatie en werking van de regionale technologische centra

Artikel 2. Dit artikel actualiseert de doelstellingen van de RTC-werking. Het betreft enerzijds een aanpassing van de terminologie: de begrippen bedrijven en bedrijfsleven worden vervangen door ruimere omschrijvingen als ondernemingen en arbeidsmarktrealiteit. Anderzijds wordt de RTC-werking gelinkt aan ondersteuning wat betreft innovatie, techniek, technologie en arbeidsmarktrealiteit voor een brede groep leraren. Naast de gebruikelijke werking richting leraren van het technisch en beroepsgericht secundair onderwijs is het de bedoeling dat de RTC's de mogelijkheid hebben om een bredere groep leraren te ondersteunen zoals bijvoorbeeld leraren lager onderwijs of leraren van arbeidsmarktgerichte opleidingen in het volwassenenonderwijs. Vanuit deze optiek kunnen zowel puur vaktechnische aspecten in het kader van arbeidsmarktgerelateerde innovatieve technologieën aan bod komen alsook ondersteuning wat betreft de inbedding van innovatieve technologieën op de klasvloer.

Artikel 3. Dit artikel actualiseert de concrete initiatieven die de RTC's nemen. Ook hier wordt de verwijzing naar het begrip bedrijven verlaten ten voordele van de term ondernemingen. Naast professionalisering op het vlak van nieuwe technologieën wordt in uitvoering van de STEM-agenda 2030 expliciet verwezen naar STEM binnen de initiatieven die de RTC's nemen. STEM staat voor "Science, Technology, Engineering en Mathematics" en vormt de kern van de agenda. STEM focust op de geïntegreerde benadering en verdieping van exacte wetenschappen, techniek, engineering en wiskunde, die vanuit een onderzoekende en ontwerpende houding worden ingezet in verschillende ondernemende contexten zoals de industrie, zorg, cultuur, onderwijs Het gaat daarbij niet in eerste instantie over de op zich staande letters, S – T – E en M, maar vooral over de interdisciplinaire aanpak en de connectie van die integratie met de maatschappelijke uitdagingen. Het begrip STEM in relatie tot onderwijs wordt diepgaand geduid in het STEM-kader voor het Vlaamse onderwijs (2015).

Door de lichte wijziging in de volgorde van de initiatieven wordt een onderscheid gemaakt tussen de eerste 3 initiatieven (1°, 2° en 3°) die elk RTC moet nemen en de volgende 2 initiatieven (4° en 5°) die kunnen opgenomen worden.

Wat betreft het initiatief "4° de onderlinge afstemming tussen onderwijsinstellingen en ondernemingen van de vraag naar en het aanbod van werkplekleren" wordt verwacht dat de RTC's zich in een flankerende rol inzetten op het ondersteunen van werkplekleren aanvullende op de bestaande dienstverlening van andere organisaties, met inbegrip van de verdere invoering van het duaal leren. De RTC's zullen hun rol binnen de Provinciale Overlegfora blijvend actief opnemen.

Inzake duaal leren is momenteel een duidelijke governance en werking via sectorale partnerschappen, Vlaams partnerschap ... uitgetekend waarbinnen geen rol voor de RTC's wordt voorzien. Vanuit die bestaande werking kan op langere termijn bekeken worden of de RTC's indien nodig en wenselijk in het kader van de versterking van het duaal leren een complementaire rol of vraaggestuurde opdracht zouden kunnen opnemen.

Aan de in het huidige decreet opgenomen initiatieven wordt een nieuw initiatief toegevoegd inzake de signalering. De RTC's willen voor het beleid de signaalfunctie opnemen en een toonaangevende gesprekspartner zijn. Enerzijds zullen de RTC's ingezet worden om Vlaanderenbreed en bottom-up de regionale en/of Vlaanderenbrede noden op het snijpunt onderwijs-arbeidsmarkt aan het beleid te signaleren. Anderzijds zullen de RTC's bijdragen aan het implementeren van de beleidsdoelstellingen bij hun doelgroepen. Performant onderwijs in Vlaanderen versterken is de doelstelling.

Artikel 4. Dit artikel regelt inhoudelijke aspecten van de beheersovereenkomsten tussen de Vlaamse Regering en elk RTC. In §2 worden een aantal nieuwe elementen bepaald. Vermits de RTC's in de toekomst ook zullen werken met resultaatsverbintenissen en deze mede een rol zullen spelen in de financiering (zie artikel 6) worden de resultaatsverbintenissen gedefinieerd. Tevens wordt bepaald dat de 5 RTC's een gezamenlijk strategisch plan opmaken met als uitgangspunt dat de 5 RTC's gedurende de looptijd van de beheersovereenkomsten dezelfde

strategische doelstellingen voor ogen hebben en op deze manier gelijkgericht tewerk kunnen gaan. In de praktijk werd ook voor de lopende beheersovereenkomsten door de 5 RTC's reeds een gezamenlijk strategisch plan uitgewerkt en gedurende de schooljaren 2020-2021 en 2021-2022 uitgevoerd.

Om de gelijkgerichtheid te bevorderen wordt nog een stap verder gegaan. Het laatste lid van dit artikel bepaalt dat de 5 RTC's naast een gezamenlijk strategisch plan ook een gezamenlijk actieplan per schooljaar opmaken. De prioriteiten voor deze acties worden Vlaanderenbreed afgesproken in de Vlaamse Stuurgroep RTC (zie verder onder artikel 7/1). Op deze manier zal elk RTC dezelfde acties aan de scholen binnen het werkingsgebied kunnen aanbieden, zij het dat de partners waarmee wordt samengewerkt om de acties provinciaal uit te rollen per RTC kunnen verschillen. Omdat de provinciale, regionale of lokale arbeidsmarkt uiteraard ook een rol speelt in de noden die ontstaan bij onderwijsinstellingen of ondernemingen kunnen de gezamenlijk afgesproken acties aangevuld worden met provincie-specifieke acties. De aanduiding "provincie-specifieke acties" of "RTC-acties op provinciaal niveau" (zie artikel 7/1 punt 4°) moet niet letterlijk opgevat worden in de zin dat de per provincie verschillende acties betrekking hebben op de gehele provincie. Het beleid verwacht dat de RTC's ook ingaan op specifieke behoeften van bepaalde regio's (bv. regio Waasland, regio Antwerpen waaronder de haven, regio Gent ...). Een maatgerichte (project)werking op het terrein blijft dus belangrijk en mogelijk.

Artikel 5 betreft een taalkundige aanpassing.

Artikel 6. Dit artikel regelt financiële aspecten van de beheersovereenkomsten tussen de Vlaamse Regering en elk RTC.

1° Het forfaitair bedrag van 125.000 euro wordt behouden maar de verwijzingen naar het verleden worden geschrapt.

2° De omschrijving van de leerlingen die in aanmerking worden genomen voor het variabele gedeelte van de betoelaging wordt in twee sporen aangepast. Enerzijds wordt de omschrijving van de huidige toestand verduidelijkt volgens de berekening die momenteel wordt gehanteerd. Anderzijds wordt een omschrijving opgenomen die de in aanmerking genomen leerlingen in het gemoderniseerde secundair onderwijs bepaalt.

Beide omschrijvingen omvatten ook de leerlingen ingeschreven in het duaal leren en in de huidige leertijd in de centra voor de vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen.

3° en 4° Tot nog toe werden in de beheersovereenkomsten met de RTC's enkel inspanningsverbintenissen opgenomen. Door de toevoeging van de vermelde zinsnede en zinnen worden aan de resultaten van de RTC's ook resultaatsverbintenissen gekoppeld naar analogie van de resultaatsverbintenissen opgenomen in de sectorconvenants. De bepaling verduidelijkt de manier waarop de eventuele vermindering van de uitbetaling van het saldo gekoppeld wordt aan het niet behalen van een of meerdere resultaatsverbintenissen.

Artikel 7. Dit artikel actualiseert terminologisch de middelen waarover een RTC kan beschikken.

1° Naar analogie van artikelen 2 en 3 wordt ook hier de verwijzing naar het begrip bedrijfsleven verlaten ten voordele van de term ondernemingsleven. Het begrip "overheden" kan een breed scala aan instanties omvatten die mogelijks middelen aan de RTC's kunnen toekennen, gaande van lokale besturen tot Europese autoriteiten.

2° Naar analogie van een aantal eerdere aanpassingen in de onderwijsregelgeving wordt nascholing vervangen door het ruimere begrip professionalisering zoals dit binnen het beleidsdomein onderwijs en vorming gehanteerd wordt.

Artikel 8. Dit artikel creëert een nieuw hoofdstuk in het decreet m.b.t. governance.

Artikel 9. Dit artikel regelt de oprichting van de Vlaamse Stuurgroep RTC door de Vlaamse Regering. In het artikel worden de opdrachten van de Vlaamse Stuurgroep RTC beschreven.

Er wordt delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering om de samenstelling van de Vlaamse Stuurgroep RTC te bepalen alsook het secretariaat ervan.

De Vlaamse Regering wordt tevens gemachtigd de leden van de Vlaamse Stuurgroep RTC te benoemen.

Er zal geopteerd worden voor een evenwichtige doch ruime samenstelling van de Vlaamse Stuurgroep RTC met leden in 3 categorieën actoren: snijvlakactoren, onderwijsactoren en arbeidsmarktactoren. Het decreet beschrijft de samenstelling van de Vlaamse Stuurgroep RTC. Als snijvlakactoren gelden vijf vertegenwoordigers van de RTC's, één vertegenwoordiger per RTC, en de vertegenwoordiger van het STEM-platform. Als onderwijsactoren gelden zeven leden voorgedragen door de Vlaamse Onderwijsraad en als arbeidsmarktactoren vijf leden voorgedragen door de representatieve middenstands-, zelfstandigen-, werkgevers en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, een vertegenwoordiger van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding en een vertegenwoordiger van het Agentschap voor Innoveren en Ondernemen VLAIO. Het voorzitterschap wordt opgenomen door een vertegenwoordiger van de minister van onderwijs. Alle instanties zorgen voor een vertegenwoordiging zoals bepaald en plaatsvervanger(s).

Het op te richten orgaan zal zich buigen over volgende opdrachten:

1° voor alle RTC's gezamenlijke strategische doelstellingen voor de duur van de beheersovereenkomsten formuleren: bedoeling is dat elk RTC een werking uitbouwt volgens dezelfde, door onderwijs en arbeidsmarkt gedragen, Vlaanderenbrede strategische doelstellingen.

Er wordt strategisch bepaald voor welke studiegebieden/domeinen en voor welke doelgroep er minimaal actie wordt ondernomen. Ook de inhoudelijke focus en prioriteiten maken deel uit van dit werkingskader. Deze zijn bindend voor de wijze waarop de operationele doelstellingen geconcretiseerd en uitgevoerd moeten worden. Daarnaast wordt echter ook bewaakt dat in de concrete uitwerking van het strategisch plan voldoende ruimte wordt gelaten voor provinciale en regionale accenten in de RTC-werking.

2° voor alle RTC's geldende operationele doelstellingen en prioriteiten per werkingsjaar formuleren: de Vlaamse Stuurgroep zal hierbij onder andere de aard/het type van de te ondernemen actie en de te bereiken doelgroep en het na te streven bereik bepalen.

Hierbij geldt volgende nuancering: bij de uitrol van de acties op provinciaal niveau wordt rekening gehouden met de externe acties en financiering van andere lokale partners. Hierbij wordt bv. gedacht aan de acties die door het flankerend onderwijsbeleid van bepaalde provincies of steden (gemeenten) naar het basisonderwijs opgenomen worden binnen STEM. Het RTC dient in synergie met deze partners de acties te ondersteunen, maar daarom voor deze regio niet de 'trekker' te zijn.

Daarnaast dient wel gewaarborgd te worden dat, indien een bepaalde prioriteit gekozen wordt op Vlaams niveau, elk RTC de mogelijkheid krijgt om vanuit de reguliere werking een gelijkaardig aanbod uit te werken. De RTC's hebben hierbij de ruimte om de actie als lokaal ankerpunt uit te rollen.

3° RTC-acties op Vlaams niveau initiëren, ondersteunen en monitoren: de Vlaamse Stuurgroep RTC kan opportuniteiten vaststellen waaruit de nood aan een Vlaams aanbod zich opdringt. Dit Vlaanderenbrede aanbod wordt uitgewerkt met dezelfde

partners voor geheel Vlaanderen en wordt ondersteund en gemonitord door het initiërende orgaan.

4° RTC-acties op provinciaal niveau bewaken op inhoudelijke coherentie, ondersteunen en monitoren: alhoewel elk RTC zoals vermeld bij de toelichting over artikel 4 de vrijheid heeft volgens lokale noden eigen acties te voorzien, bewaakt de Vlaamse Stuurgroep RTC de inhoudelijke coherentie van deze acties en zorgt hij voor ondersteuning en monitoring. De opvolging van de provincie-specifieke acties geeft ook de kans tot het leren kennen van relevante praktijkvoorbeelden die mogelijk kunnen gedissemineerd worden.

5° advies verlenen over materies op het snijvlak onderwijs-arbeidsmarkt: dit kan een advies op eigen initiatief of op vraag van een stakeholder of overheid zijn.

In een uitvoeringsbesluit bij dit decreet zal de samenstelling van de Vlaamse Stuurgroep RTC, de wijze van aanstelling van de leden, de voorzitter en het secretariaat bepaald worden.

Artikel 10. Dit artikel heft een aantal bepalingen op die tijdsgebonden waren.

Artikel 11. De inwerkingtreding wordt voorzien op 1 september 2022. Op dat moment moeten ook de nieuwe beheersovereenkomsten met een looptijd van 5 schooljaren ingaan.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS